

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยและภาษามลายูในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยนี้ มีจุดประสงค์อยู่ 2 ประการ คือ เพื่อทำแผนที่ภาษาศาสตร์และแสดงการกระจายคำศัพท์ภาษาไทยและภาษามลายูในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูในเขตพื้นที่วิจัยนี้

การเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้ กระทำโดยใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยหน่วยอรรถจำนวน 75 หน่วยอรรถโดยออกแบบเป็นคำถาม 75 คำถาม แต่ละคำถามมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก คือ ตัวเลือกภาษาไทย ภาษามลายู และ ภาษาเขมร ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ผู้นำหมู่บ้านจำนวน 2,680 คน

ผลการศึกษาพบว่า มีหมู่บ้านที่มีผู้พูดภาษาไทยอยู่ในพื้นที่ศึกษานี้จำนวน 1,285 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 47.95 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูล มีหมู่บ้านที่มีผู้พูดภาษามลายูอยู่ในพื้นที่ศึกษานี้จำนวน 1,395 หมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 52.05 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สำหรับความหลากหลายของศัพท์ที่แทนหน่วยอรรถแต่ละหน่วยอรรถนั้น สามารถแสดงให้เห็นได้โดยการจัดกลุ่มหน่วยอรรถโดยอาศัยจำนวนศัพท์ที่แทนแต่ละหน่วยอรรถมาเป็นเกณฑ์จำแนก ซึ่งสามารถแบ่งหน่วยอรรถออกเป็น 12 กลุ่ม คือ หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 2 ศัพท์ จำนวน 3 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 3 ศัพท์ จำนวน 15 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 4 ศัพท์ จำนวน 15 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 5 ศัพท์ จำนวน 16 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 6 ศัพท์ จำนวน 10 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 7 ศัพท์ จำนวน 2 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 8 ศัพท์ จำนวน 4 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 9 ศัพท์ จำนวน 1 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 10 ศัพท์ จำนวน 4 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 11 ศัพท์ จำนวน 1 หน่วยอรรถ, หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 12 ศัพท์ จำนวน 3 หน่วยอรรถ, และ หน่วยอรรถที่มีศัพท์ 20 ศัพท์ จำนวน 1 หน่วยอรรถ พื้นที่ของการวิจัยนี้แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ส่วนที่สามารถกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาได้ซึ่งเป็นบริเวณของจังหวัดสตูล สงขลา ยะลา และ นราธิวาส บางส่วน กล่าวคือ เมื่อนำเส้นแบ่งเขตภาษา (isoglosses) ของทั้ง 75 หน่วยอรรถมาเปรียบเทียบกันพบว่า เส้นแบ่งเขตภาษาดังกล่าวทั้ง 75 เส้น ทับกันอย่างสนิท และสามารถกำหนดเป็น แนวแบ่งเขต (bundles of isoglosses) ภาษาไทยและภาษามลายูได้เป็น 5 เส้น และส่วนที่ไม่สามารถกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาได้ ซึ่งได้แก่พื้นที่บางส่วนของจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ซึ่งพบว่าการพูดที่กระจัดกระจายของภาษาไทยทั่วบริเวณ นอกจากนี้ยังพบว่า ภาษามลายูในพื้นที่ที่ทำการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ถิ่นใหญ่ คือภาษามลายูถิ่นสตูล และภาษามลายูถิ่นปัตตานี และพบว่า มีภาษาเขมรและภาษาดากไยในจังหวัดนราธิวาสและภาษาชาวเล (Urak Lawoi') ในจังหวัดสตูล

Abstract

The purpose of this research was to make the linguistic atlas presenting the Thai and Malay lexical distribution in the five southern border provinces of Thailand in order to establish the isoglosses between these two languages.

The data were collected by using the postal questionnaire of 75 semantic units. The lexical item representing each semantic unit was designed as a question of 3 multiple choices: the Thai choice, the Malay choice and the Cambodian choice which was the wrong answer. The informants were the 2,680 headmen from every villages in the target area.

It was found that Thai was spoken by the people in 1,285 villages (47.95 %) the majority of which were in Songkhla and Satun provinces, and Malay was spoken by the people in 1,395 villages (52.50%) which were mostly in Pattani, Yala and Narathiwat. After the lexical analysis, it was found that there were 12 groups of semantic units: 3 of 2-lexicon items, 12 of 3-lexicon items, 15 of 4-lexicon items, 16 of 5-lexicon items, 10 of 6-lexicon items, 4 of 7-lexicon items, 1 of 8-lexicon item, 4 of 9-lexicon items, 1 of 10-lexicon item, 3 of 11-lexicon items and 1 of 12-lexicon item. The area of the study could be considered as 2 parts: the area of Songkhla and Satun where 5 sets of bundles of isoglosses could be established and the area of Pattani and Narathiwat where Thai was spoken sparsely and isoglosses could not be established. The Malay in the area was divided into 2 main dialects in this study: the Satun Malay and the Pattani Malay. It was also found that there were Cambodian of the Austroasiatic language family and Urak Lawoi' of the Austronesian language family in some villages.